

PURUSZA, ATMAN, TAO, SIN...

**Wokół problematyki podmiotu
w tradycjach filozoficznych Wschodu**

redakcja naukowa:
Ołena Łucyszyna i Maciej St. Zięba

Spis treści

Zasady transkrypcji i wymowy wyrazów orientalnych (opracował Maciej St. Zięba).....	7
---	---

Olena Łucyszyna, Maciej St. Zięba

Wprowadzenie: Na ile możemy pojąć wschodnie koncepcje podmiotu?	9
--	---

PROBLEM ISTNIENIA I NATURY PODMIOTU W MYŚLI INDYJSKIEJ

Marta Kudelska

Puruṣa jako zasada podmiotowości w myśli Upaniszad	33
---	----

C. D. Sebastian

The fall of the <i>self</i> and rise of the <i>non-self</i> in Indian thought: an exploration on the Buddhist conception of <i>anātman</i>	55
---	----

Olena Łucyszyna

Czy puruṣa jest podmiotem? Na podstawie analizy opozycji podmiotu (<i>viśayin</i>) i przedmiotu (<i>viśaya</i>) w klasycznej sāmkhya	77
---	----

Małgorzata Ruchel

Podmiot jako założenie konieczne dla zachowania spójności wizji świata. Na podstawie Śabarabhaṣzji (<i>Śābarabhāṣya</i>), wczesnego komentarza do <i>Mīmāṃsāsūtra</i> (<i>Mīmāṃsāsūtra</i>)	95
--	----

Maciej St. Zięba

Udayany obrona podmiotu i substancji. Aspekt metafizyczny	115
--	-----

ROZUMIENIE PODMIOTU W MYŚLI DALEKOWSCHODNIEJ

<i>Krzysztof Kosior</i>	
Podmiot moralny we wczesnej myśli chińskiej	143
<i>Jarosław Zawadzki</i>	
Kreatywność Tao jako model zniewolenia podmiotu	157
<i>Sergii Kapranov</i>	
On the notions of ‘subject’ and ‘object’ in East Asian philosophy ...	171
<i>Maciej St. Zięba</i>	
Serce (<i>xin</i>, 心) jako ośrodek władz psychicznych człowieka w myśli neokonfucjańskiej T’oegyeo Yi Hwanga.....	183

SPOTKANIA ZE WSCHODEM. ASPEKTY WSCHODNICH KONCEPCJI PODMIOTOWOŚCI W CODZIENNEJ PRAKTYCE I ICH RECEPCJA W KULTURZE ZACHODU

<i>Andrzej Stępnik</i>	
W stronę praktyki. Specyfika umiejętności w taoizmie i zenie z perspektywy epistemologii Ryle’a i Dreyfusa	211
<i>Alina Bernadetta Jagiellowicz</i>	
„Nieobecność podmiotu medytującego” w refleksji filozoficznej Jiddu Krishnamurtiego	225
<i>Mirosław Jerzy Gontarski</i>	
O niektórych problemach autentycznej recepcji myśli wschodniej na Zachodzie. Na przykładzie japońskich inspiracji w ruchu literackim Pilleus.....	239
<i>Stanisław Tokarski, Waldemar Sikorski</i>	
Kategoria podmiotowości w prakseologiach wschodnich sztuk walki (<i>budo</i>) – na przykładzie judo	251

DODATEK

Glosariusz terminów indyjskich: sanskryckich i palijskich (opracowała Olena Lucyszyna).....	269
Glosariusz terminów dalekowschodnich (opracował Maciej St. Zięba).....	285
Informacje o autorach	297

Puruṣa, Ātman, Dào, Xīn...

Around the Question of ‘Subject’ in the Philosophical Traditions of the East

Contents

Principles of transcription and pronunciation of oriental terms (prepared by <i>Maciej St. Zięba</i>).....	7
---	---

Olena Lutsyshyna, Maciej St. Zięba

Introduction: How far can we understand Eastern notions of ‘subject’?	9
--	---

PROBLEM OF THE EXISTENCE AND NATURE OF SUBJECT IN INDIAN THOUGHT

Marta Kudelska

Puruṣa as the principle of subjectivity in the Upaniṣadic thought...	33
---	----

C. D. Sebastian

The fall of the <i>self</i> and rise of the <i>non-self</i> in Indian thought: an exploration on the Buddhist conception of <i>anātman</i>	55
---	----

Olena Lutsyshyna

Is <i>puruṣa</i> a subject? Based on the analysis of the ‘subject (<i>viśayin</i>) – object (<i>viśaya</i>)’ opposition in classical Sāṃkhya	77
---	----

Małgorzata Ruchel

Subject as the assumption necessary to preserve the coherence of the worldview. Based on <i>Śābarabhāṣya</i>, an early commentary to <i>Mīmāṃsāsūtra</i>	95
---	----

Maciej St. Zięba

Udayana’s defence of subject and substance – the metaphysical aspect	115
---	-----

UNDERSTANDING OF THE SUBJECT IN FAR-EASTERN THOUGHT

Krzysztof Kosior

The moral subject in early Chinese thought..... 143

Jarosław Zawadzki

Tao's creativity as the model of enslavement of subject 157

Sergii Kapranov

On the notions of 'subject' and 'object' in East Asian philosophy ... 171

Maciej St. Zięba

**Heart (xīn, 心) as the centre of the psychological faculties
of man in the Neo-Confucian thought of T'oegye Yi Hwang** 183

ENCOUNTERS WITH THE EAST. ASPECTS OF EASTERN CONCEPTS OF SUBJECTIVITY IN DAILY PRACTICE – THEIR RECEPTION IN WESTERN CULTURE

Andrzej Stępnik

**Towards practice: Characteristics of skillfulness in Taoism
and Zen, from the perspective of Ryle and Dreyfus' epistemology ..** 211

Alina Bernadetta Jagiellowicz

**The "absence of the meditating subject" in the philosophical
reflection of Jiddu Krishnamurti.....** 225

Mirosław Jerzy Gontarski

**On certain problems of an authentic reception of the Eastern
thought in the West – as shown by the example of Japanese
inspirations of the "Pilleus" literary group** 239

Stanisław Tokarski, Waldemar Sikorski

**Category of subjectivity in praxeology of the Eastern martial arts
(Budo) – as shown by the example of Judo** 251

APPENDIX

Glossary of Indian terms: Sanskrit and Pali terms

(prepared by *Olena Lutsyshyna*)..... 269

Glossary of Fareast terms (prepared by *Maciej St. Zięba*) 285

About the authors 297

Zasady transkrypcji i wymowy wyrazów orientalnych

W książce zachowano sposoby transkrybowania wyrazów z języków wschodnich przyjęte przez poszczególnych Autorów (np. transkrypcja spolszczona sanskrytu obok międzynarodowej; transkrypcja języka chińskiego Jaworskiego–Jabłońskiego/PAU 1936 obok *pinyin*). To samo dotyczy zapisu dużą lub małą literą niektórych słów, co do pisowni których nie ma zgody wśród naukowców (np. wedy – *Wedy*; upaniszady – *Upaniszady*). Zestawienie wariantów pisowni podano na końcu tomu, w glosariuszach terminów indyjskich oraz dalekowschodnich.

W wyrazach sanskryckich i palijskich, zapisanych w międzynarodowej transkrypcji grafemicznej (transliteracji), kreska nad samogłoską oznacza samogłoskę długą (*ā, ī, ū, ō, ē*); *ai* i *au* to dwugłoski (*aj, au*); *r* – to *r* samogłoskowe (polskie: *ry, ri*); kropka pod innymi literami oznacza spółgłoski cerebralne (szczytowo-podniebienne): *t, d, n*, wymawiane jak odpowiednie szwedzkie czy angielskie *t, d, n*; przy tym *ṣ* odpowiada polskiemu *sz*; sanskryckie i palijskie spółgłoski palatalne to *ñ, c, j* oraz *y*, co odpowiada polskim: *ń, ć, dź i j*; samodzielnie stojące *h* jest dźwięczne, natomiast *h* po spółgłosce (*kh, gh, ch, jh, th, dh, th, ḍh, ph, bh*) oznacza przydech (zapisywany także jako ^{ch} ^h lub ’) – czyli sanskryckie/palijskie *h* nigdy nie jest nieme; *v* (zwłaszcza po innej spółgłosce) przypomina raczej angielskie *w* (polskie *ł*), poza tym polskie *w*, nigdy nie *f*.

W wyrazach japońskich, zapisanych w transkrypcji Hepburna, *ō* i *ū* oznaczają samogłoski długie; palatalne *ch, j, sh, ny* oraz *y* oznaczają odpowiednio polskie *ć, dź, ś, ń i j*; *z* kolei *ts* i *z* odpowiadają polskiemu *c* i *dz*; *w* to angielskie *w* (czyli polskie *ł* potoczne); *h* nigdy nie jest nieme.

W wyrazach chińskich, zapisanych w transkrypcji *pinyin*, spółgłoski cerebralne (retrofleksyjne) zapisywane są jako *ch, zh, sh* i *r* (co oznacza w przybliżeniu polskie *cz^{ch}, dż, sz, ż*); spółgłoski palatalne – jako *q, j, x, y* (odpowiednio polskie *ć^c, dź, ś i j*); kończące sylabę *-r* i *-ng* przypominają swe angielskie odpowiedniki; *c* i *z* to odpowiedniki polskich *c^{ch}* i *dz*; wszystkie spółgłoski bezdźwięczne (*p, t, k, c, ch, q*) wymawiane są zawsze z silnym przydechem, z kolei spółgłoski zapisane jako dźwięczne (*b, d, g, z, zh, j*) są przede wszystkim nieprzydechowe, więc bez znaczenia jest, że w wielu sytuacjach wymawiane jak bezdźwięczne, skoro są bez przydechu; *h* nigdy nie jest nieme; samogłoska *i* po *c, z, s, ch, zh, sh, r* przypomina polskie *y* – poza tym *i*; samogłoski *ü* oraz *u* (idące po *q, j, x, y*) wymawiane są jak francuskie *u*, niemieckie *ü*; samogłoski idące obok siebie oznaczają dwugłoski i trójgłoski (np.: *ao, ei, iou, uai* to odpowiednio polskie *ał, ej, joł, łaj*) – zatem nie powinny być rozdzielane w wymowie; akcenty nad samogłoskami (np. *ā, á, ǎ, à*) oznaczają 4 tony pekińskie. W celu ułatwienia percepcji terminów obcych w glosariuszu przy każdym z nich podano przybliżoną wymowę polską.

Opracował Maciej St. Zięba